

ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
Тарих, археология және этнология факультеті
Археология, этнология және музеология кафедрасы

**ОҚКАР3312 «АРХЕОЛОГИЯЛЫҚ ЕСКЕРТКІШТЕРДІ
РЕСТАВРАЦИЯЛАУ ЖӘНЕ КОНСЕРВАЦИЯЛАУ» пәні
бойынша емтихан жүргізу бағдарламасы және әдістемелік
ұсыныстары**

«5В020800- Археология және этнология» мамандығы бойынша білім
беру бағдарламасы

Алматы 2021

Құрастырушы:

Бексеитов Ғ.Т т.ғ.к., Археология, этнология
және музеология кафедрасының аға
оқытушысы

(дайындалған - А.Ж.Т., лауазымы, дәрежесі
және атағы)

«АРХЕОЛОГИЯЛЫҚ ЕСКЕРТКІШТЕРДІ РЕСТАВРАЦИЯЛАУ ЖӘНЕ
КОНСЕРВАЦИЯЛАУ» пәні бойынша қорытынды емтихан жүргізу бағдарламасы
және әдістемелік ұсыныстары кафедра мәжілісінде қаралып, ұсынылды «_____»
_____ 2021 ж., хаттама № _____

Кіріспе

Бакалаврдың «5B020800- Археология және этнология» мамандығына арналған ОРКАР3312 «АРХЕОЛОГИЯЛЫҚ ЕСКЕРТКІШТЕРДІ РЕСТАВРАЦИЯЛАУ ЖӘНЕ КОНСЕРВАЦИЯЛАУ» пәні бойынша студенттер емтиханды oqulyk.kz платформасында тапсырады.

ОQYLYQ платформасындағы жазбаша емтихан - емтихан кестесі бойынша білім алушы автоматты түрде жинақталатын емтихан билетінің сұрақтарына жауап жолдарын толтыру арқылы онлайн-платформада (ОQYLYQ СДО) емтихан тапсырады. Емтихан тапсыруды прокторингтің автоматты жүйесі немесе Проктор бақылайды.

Пән оқытушысы оқулуқ жүйесінде орындалған емтихан жұмыстарын тексереді. Оқулуқ жүйесінде жұмысты бағалайды. Қойылған балдарды оқытушы UNIVER жүйесіне қойып шығады.

Қорытынды емтихан 15 аптада алған білімнің нәтежесі ретінде жазбаша түрде жүргізіледі. Төмендегі тақырыптар бойынша тапсырмалар берілді.

- 1 **Дәріс (теориялық):** Реставрациялау, консервациялау жайлы жалпы түсінік, кіріспе.
- 1 **Семинар/зертханалық сабақ (түрі):** Реставрациялау, консервациялау жайлы жалпы түсінік
Тапсырма түрі: талдау жасау
- 2 **Дәріс (аналитикалық):** Қазіргі заманғы реставрацияның түрлері мен бағыттары
- 2 **Семинар/зертханалық сабақ (түрі):** Қазіргі заманғы реставрацияның түрлері мен бағыттары
Тапсырма түрі: талдау жасау
- 2 **СӨЖ 1.** Ескерткіштерді қалпына келтірудің негізгі түсініктері. Мақсаты мен міндеттері
Тапсырма түрі: Ескерткіштерді қалпына келтіру сипаттамасына нақтылы дерек көздерімен тоқталу
- 3 **Дәріс (аналитикалық):** Қазіргі заманғы ескерткіштерді қалпына келтіру, тіркеуді ұйымдастырудың тарихы
- 3 **Семинар/зертханалық сабақ (түрі):** Реставрация және қайта қалпына келтіру ғылымының қалыптасу тарихы
Тапсырма түрі: талдау жасау
- 3 **СӨЖ 1.** Қалпына келтіру мекемелері мен ұйымдарының апатқа ұшыраған ескерткіштерді қалпына келтіруде қолданылатын заңнамалық нормативтік құжаттары
- 4 **Дәріс (аналитикалық):** Тарихи-мәдени ескерткіштердің қайта қалпына келтәргенге дейінгі хал-ахуалы.
- 4 **Семинар/зертханалық сабақ (түрі):** Тарихи-мәдени ескерткіштерді қорғаудың құқықтық негіздері
Тапсырма түрі: ғылыми-көмекші материалдарды салыстыру, талдау жасау
- 4 **СӨЖ 2.** Ескерткіштерді консервациялау және реставрациялау ғылымында қолданылатын әдіс-тәсілдер

- 5 **Дәріс (теориялық):** Ескерткіштердің сақталуын зерттеу. Ескерткіштерді сақтау тәжірибесіндегі химиялық заттардың әсері
- 5 **Семинар/зертханалық сабақ (түрі):** Архитектуралық ескерткіштерді реставрациялау және консервациялау . Реставрациялау және консервациялауды құжаттау
Тапсырма түрі: концепция жасау
- 5 **СӨЖ 2.** Реставрациялық жұмыстардың түрлері мен класификациясы
- 6 **Дәріс (теориялық):** Тарихи-мәдени ескерткіштерді қорғаудың құқықтық негіздері
- 6 **Семинар/зертханалық сабақ (түрі):** Реставрация және консервация танымдары мен түсініктері
Тапсырма түрі: сызба, кесте
- 7 **Дәріс (теориялық)** Қалпына келтіру процесінің құжаттамасы. Өнер туындыларының жойылуының алдын алу.
- 7 **Семинар/зертханалық сабақ (түрі):** Реставрация және консервация танымдары мен түсініктері
Тапсырма түрі: сызба, кесте
- 7 **СӨЖ 3.** Консервация және реставрация жұмысындағы типологияның маңызы.
Тапсырма түрі: баяндама
- 8 **Дәріс (теориялық):** Әзірет сұлтан тарихи-мәдени қорығы ескерткіштерінің реставрациялануы
- 8 **Семинар/зертханалық сабақ (түрі):** Әзірет сұлтан тарихи-мәдени қорығы ескерткіштерінің реставрациялануы
Тапсырма түрі: талдау жасау
- 8 **СӨЖ 3.** Ескерткіштерге жасалған реконструкциялық және консервациялық жұмыстардың негізгі алғышарттары
- 9 **Дәріс (аналитикалық)** Археологиялық нысандарды реставрациялау және консервациялаудың жоғарғы мектебі
- 9 **Семинар/зертханалық сабақ (түрі):** Қазақстанда орналасқан археологиялық нысандарды реставрациялау және консервациялаудың жоғарғы мектептердің әлем мектерінен айырмашылықтары
Тапсырма түрі: талдау жасау
- 9 **СӨЖ 4.** Археологиялық ескерткіштерге жүргізідген консервация және реставрация жұмыстарының негізгі аспектілері
Тапсырма түрі: презентация
- 10 **Дәріс (аналитикалық)** Отырар қалашығының қайта қалпына келтіруге дейінгі бейнесі
- 10 **Семинар/зертханалық сабақ (түрі):** Отырар қалашығының қайта жаңғыру жұмыстарының кейінгі бейнесі, тарихи маңызы.
Тапсырма түрі: талдау жасау
- 10 **СӨЖ 4.** Архитектуралық нысандарға консервация жұмыстарының негізгі ұстанымдары
- 11 **Дәріс (проблемалық):** Ескерткіштерді қорғау және сақтау ісіндегі мемлекеттік жобалар
- 11 **Семинар/зертханалық сабақ (түрі):** Ескерткіштерді қорғау және сақтау

ісіндегі мемлекеттік жобалар

Тапсырма түрі: талдау жасау

- 11 **СӨЖ 5.** Тарихи маңызға ие ескерткіштерге арналған мемлекеттік жобалардың алатын орны мен маңызы
- 12 **Дәріс (проблемалық)** Ежелгі Тараз қалашығы
- 12 **Семинар/зертханалық сабақ (түрі):** Ежелгі Тараз қалашығын қайта қалпына келтіру жұмыстарында атқарылған жаңа аспектілер
- 12 **СӨЖ 5.** Көне ескерткіштерді сол баяғы күйінде қалдырудың технологиясы
- 13 **Дәріс (проблемалық):** Реставрация және консервациялық ескерткіштердің типологиялық түрі
- 13 **Семинар/зертханалық сабақ (түрі):** Архитектуралық нысандарда жүргізілген жұмыстардың тарихи маңыздылығы
- Тапсырма түрі:** талдау жасау
- 13 **СӨЖ 6.** Ескерткіштерді қайта қалпына келтіруде қолданылатын жаңа ғылыми әдіс-тәсілдер
- 14 **Дәріс (проблемалық):** Қайта қалпына келтірілген ескерткіштерді қайта ескіске алу
- 14 **Семинар/зертханалық сабақ (түрі):** Қайта қалпына келтірілген ескерткіштерді қайта ескіске алу кезеңінде атқарылатын қызметтер
- 14 **СӨЖ 6.** Ашық аспан музейлері мен мәдени құндылықтар көшірмесін жасау қажеттілігі
- 15 **Дәріс (проблемалық):** Тәуелсіздіктің алғашқы жылдарындағы реставрация ісі
- 15 **Семинар/зертханалық сабақ (түрі):** Тәуелсіздіктің алғашқы жылдарындағы реставрация ісі
- Тапсырма түрі:** талдау жасау

Емтихан тапсыру кезінде студенттер қабілетті болуы тиіс:

-Музейлік реставрациялық-консервациялық іс- тәжірибені қалыптастырудың негізгі әдістері мен қалыптасу тарихын оқытады.

-археологиялық және этнографиялық ескерткіштердің бұзылуының түрлерін анықтайды;

- ескерткіштер сипаттамасын, техникалық құжаттамасын және паспортын жасайды;

-бұзылу түрлері мен олардың ескіруіне әсер ететін жолдарды анықтайды;

-ескерткіштерге қалыпты консервация, шұғыл консервация және реставрация жасаудың әртүрлі әдістерін қолданады;

-жасаған жұмыстың техникалық нәтижесін нақтылайды.

-Пән археологиялық және этнографиялық заттарды сақтау, табиғи ескіруден қорғау, бұзылу қаупінен қорғау, оларды ұзаққа сақтаудың табиғи жолдарын қарастыру мәселелерін оқытуға бағытталған. Пән аясында музей заттарын реставрациялау және консервациялаудың әдіс-тәсілдері, реставратор қызметі, реставрациялау-консервациялау жұмыстарын жүргізудің негізгі құжаттары мен түрлері мәселелері оқытылады.

Ұсынылатын әдебиеттер:

Негізгі әдебиеттер тізімі

- 1 «История и теория реставрации памятников архитектуры» Москва – 1986.
- 2 Консервация и реставрация музейных художественных ценностей. Библиографическая информация. – Информкультура. Российская государственная библиотека. – М., 1989-1992.
- 3 Куйбышева К.С., Степанова М.Г. Охрана, реконструкция, реставрация и консервация памятников древнерусской культуры. Основная литература на русском языке, изданная в СССР в 1918-1924 гг. // 4 Памятники культуры: Новые открытия. Письменность. Искусство. Археология: Ежегодник, 1976. – М.: Наука, 1996. – С.375-401.
- 4 Бобров Ю.Г. Теория реставрации памятников искусства: закономерности и противоречия. - М., 2004

Қосымша әдебиеттер тізімі

1. Сборник Методическое сопровождение мониторинга недвижимых памятников Вологодской области, Вологда 2005.
2. Аннотированный библиографический указатель иностранной литературы по вопросам исследования, консервации и реставрации произведений искусства и памятников культуры / ВНИИ реставрации ; составитель Л.В. Волкова ; под ред. Л.И. Поповой. - М. : Б.и., 1985. - 390 с.
3. Теория и практика сохранения памятников культуры. Сб. науч. тр. Вып. 22 / Ред. Добрусина С. А. — СПб.: РНБ, 2009.
4. Бондарчук В.Г. Обзор литературы по реставрации каменных памятников культовой архитектуры // Кафедра Исаакиевского собора : материалы науч.-практ. конф. / Гос. музей-памятник "Исаакиевский собор". - С

